

Milorad Stojić

CHRONICA FLUMINENSIANA

*dr. sc. Milorad Stojić, prvi urednik časopisa Fluminensia, Filozofski fakultet,
stojevic@ffri.hr, Rijeka*

esej

Više je razloga zbog kojih se pojavio časopis *Fluminensia* 1989. godine.

Onodobni Pedagoški fakultet u Rijeci jednom godišnje tiskao je svoj *Zbornik*, koji je bio koncipiran po područjima, zapravo odsjecima Pedagoškog fakulteta. Sadržavao je tekstove koji nisu korespondirali međusobno, više puta ni s područjima u koje su svrstani, a bilo je i tekstova 'tekuće problematike' poslovanja. Nije bilo ni selekcije na osnovi recenzentske prakse časopisa, pa nije bilo ni relativno pouzdane znanstve atribucije. Zbog toga je struktura članaka bila više-manje edukativno pragmatična ili promotivna, budući da su neki autori *samo* u njemu mogli objelodaniti tekstove takve kakvoće. Razlozi znanstvene površnosti u uređivanju vjerojatno leže i u drugačijem tadašnjem općem nezahtevnom sustavu za izbor u zvanja, neambicioznosti uredništva, ali i činjenici da je bilo teško od tako heterogenih tekstova načiniti neku smislenu cjelinu.

Vrijeme kada se javila ideja o pokretanju *Fluminensije* bilo je i vrijeme kada na Odsjeku za kroatistiku stasaju mlađi znanstvenici koji u nastavi zamjenjuju goste profesore, uglavnom sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta. Osim toga nova pravila za izbor u nastavna i znanstvena zvanja postaju zahtjevnija, pa se znanstveno štivo recenzira, odnosno prosuđuje po manje ležernim principima.

Ideja o časopisu jedva je dobila podršku na Odsjeku, i ne samo kod starijih profesora nego i kod nekih mlađih. Smatrali su da uz postojeći *Zbornik* nije potreban nikakav časopis. Ali dali su zeleno svjetlo da se prijedlog iznese na Fakultetskom vijeću. Tamo ideja nije bila prihvaćena, a

najviše su protiv nje bili odsjeci koji su, koju godinu poslije prvog broja *Fluminensije*, i sami počeli tiskati svoje publikacije, vidjevši u tome šansu jasnijeg znanstvenog profiliranja. Osim toga, a i tome su se neki dosta opirali, bili su izgledi da Pedagoški fakultet uskoro postane Filozofski.

Zaključeno je na Fakultetskom vijeću kako je časopis moguće pokrenuti ako će njegovi pokretači sami financirati tiskanje. U tom slučaju Odsjek za kroatistiku i Pedagoški fakultet možda će se potpisati kao izdavači. Poslije se ispostavilo kako financiranje i ne bi bio problem, ni Odsjeku ni Fakultetu, problem je bio u *uvjerenju* kako bilo kakav časopis uz *Zbornik* (jedan sveščić za sve odsjeke!) nije potreban, ne kao konkurencija, nego – ‘nema ni snaga za to’. Potporu časopisu istodobno su zdušno dali akademici iz Zagreba Miroslav Šicel, Ivo Frangeš, Milivoj Solar i Josip Bratulić, kao i više profesora zagrebačkog Odsjeka za kroatistiku.

Nekoliko mjeseci poslije prof. dr. Lada Badurina, tada asistentica, i ja (dosta romantično shvativši pribavljanje financijskih sredstava) posjećivali smo moguće sponzore u tada jakim riječkim firmama. Od njih tridesetak (od Kostrene do Mošćeničke Drage) simboličan prinos dala je tek jedna, sada bivša banka. Ostali su više-manje obećali potporu kada vide prvi broj. Grad Rijeka i onodobni SIZ (samoupravna interesna zajednica) za kulturu odbili su bilo kakav novčani prinos.

Bez obzira na to, i mimo suzdržanosti Odsjeka i Fakulteta, oformljena je redakcija, prihvaćen je prijedlog prof. dr. Darka Gašparovića da se časopis zove *Fluminensia*, ne toliko zbog neke posebne počasti Franu Kurelcu, nego zbog toga što je značenje naziva (‘stvari koje su nastale u Rijeci’, odnosno ‘stvari koje dolaze iz Rijeke’) godilo namjeri uredništva. Osim svega korespondiralo je s onim što su urednici namjeravali učiniti, a prof. dr. Irvin Lukežić napisao je to u uvodniku prvoga broja i potpisao Uredništvo. Stajalište uredništva bilo je da se *Fluminensia* ne ograniči samo na kroatističke i filološke teme, nego da prihvaća dobre tekstove iz svih srodnih područja.

Iako rađen u žurbi, nije bilo problema s tekstovima za prvi broj. Oni su prošli recenzentski postupak, više njih je na osnovi toga doručeno, a naslovnicu časopisa izradio je likovni umjetnik prof. Zvonimir Pliskovac. Iako nije bilo novaca, broj je predan u tiskaru Novoga lista, koja je dala najpovoljniju ponudu. Bio je to i dvosjekli mač. Prvi je broj bio pun korektorskih grešaka, ponajprije u jezičnim tekstovima, jer je tamo bilo grafema (stručnih sintagmi itd.) s kojima se ta tiskara dotad nije ‘suočavala’. Zato je na jednom umetnutom listiću tiskana *errata* i, na drugom, reklama za banku, jedinog sponzora. A i u ispravicima je, opet, bilo grešaka.

Prvi broj *Fluminensije* na različite je načine zabilježen u mnogim tadašnjim dnevnim novinama. Uglavnom svi su pozdravili izlaženje novog časopisa za filološka istraživanja.

Problem plaćanja tiskare vukao se nekoliko mjeseci, a onda je tadašnji dekan Fakulteta prof. dr. Branko Rafajac, nakon razgovora, mimo svih procedura, čini se – i znanja upravnih tijela, podmirio račun. Štoviše, bilo mu je zadovoljstvo da to može učiniti.

Poteškoće u daljnjem izlaženju *Fluminensije* predstavljao je republički propis o financiranju časopisa (kulturnih, društvenih, znanstvenih). Bila su potrebna četiri broja da bi časopis udovoljio kriterijima za traženje bilo kakve dotacije. Časopis je dakle trebao već biti 'uhodan' prije eventualnog financiranja. S tim u vezi presudnu je pomoć pružio prof. Mladen Urem, glavni urednik časopisa *Rival* i bivši student našega fakulteta.

Iduća *Fluminensia* tiskana je kao trobroj zajedno s *Rivalom*, s jedne strane sveska listao se jedan časopis, a s druge – drugi, oba sa zadržanim vlastitim grafičkim dizajnom. Dostatno za 'uhodavanje'.

Put k 'financijskom dosjećivanju' ipak nije bio završen, ali je djelomično olakšan. *Fluminensia* je dalje tiskana uz pomoć nadležnih republičkih administrativnih instanci, ali je prošlo dosta vremena dok se i to nije 'uhodalo', s većim ili manjim uspjehom. Već 30 godina!

